

Центр «Нова Європа»
Київ

Policy Memo

<http://neweurope.org.ua/>
info@neweurope.org.ua

<https://www.facebook.com/NECUkraine/>
https://twitter.com/NEC_Ukraine
https://t.me/n_e_c

Центр «Нова Європа», 2018

ЯК УКРАЇНІ ДАЛІ ПРАЦЮВАТИ З НІМЕЧЧИНОЮ ЗА НОВОЇ-СТАРОЇ КОАЛІЦІЇ?

МЕМО ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

Публікація видана в межах Ініціативи з розвитку аналітичних центрів в Україні, яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні.

Думки та позиції викладені у цій публікації є позицією автора та не обов'язково відображають позицію Посольства Швеції в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Ініціативи відкритого суспільства для Європи (OSIFE).

Створення урядової коаліції Християнсько-демократичним союзом/Християнсько-соціальним союзом та Соціал-демократичною партією відкриває нову сторінку у відносинах України та Німеччини. З огляду на це Центр «Нова Європа» підготував низку рекомендацій задля зміцнення відносин між двома країнами в нових німецьких реаліях. Найбільшою помилкою було б наразі притримуватись підходу «Меркель залишається – значить все добре». Україна впродовж наступних двох-трьох років повинна навчитись системно взаємодіяти з Берліном і поза канцлером Меркель.

ЩОДО СПІВПРАЦІ З БУНДЕСТАГОМ:

- Суттєво посилити співпрацю з Бундестагом. Після того, як депутати, які традиційно опікувалися відносинами з Україною (Марілуїзе Бек, Франц Йозеф Юнг, Карл Георг Вельман, Гернот Ерлер, Франц Тьоннес) не брали участь у виборах, Україні потрібно здобувати нових друзів у німецькому парламенті та активізувати міжпарламентську співпрацю, яка і раніше була слабкою ланкою двосторонніх відносин.

Серед нових імен німецького Бундестагу, які вестимуть українське портфоліо, - Франк Штеффель (Frank Steffel, ХДС/ХСС), Родеріх Кізеветтер (Roderich Kiesewetter, речник від ХДС/ХСС у комітеті у закордонних справах Бундестага), Йоханн Вадепуль (Johann Wadepul, ХДС/ХСС), Ніколас Льобель (Nikolas Löbel, ХДС/ХСС, відповідає у фракції за Східне партнерство), Нільс Шмід (Nils Schmid, СДП, член комітету у закордонних справах), Фрітц Фельгентрой (Fritz Felgentreu, СДП, речник з питань безпеки та оборони), Семт'є Мьоллер (Sientje Möller, СДП), Дагмар Ціглер (Dagmar Ziegler, СДП), Мануель Саррацин (Manuel Sarrazin, Союз 90/Зелені), Омід Нуріпур (Omid Nouripour, Союз 90/Зелені, голова німецько-української групи співпраці у парламенті), Рената Альт (Renata Alt, Вільні демократи). З українського боку склад міжпарламентської групи варто переглянути, включивши до неї найбільш мотивованих та спроможних посилити двосторонні відносини депутатів.

- З огляду на велику кількість нових представників Бундестагу, доречно запровадити Дні України в Бундестазі: брифінги та обговорення для зацікавлених депутатів з колегами з України, представниками українського уряду, аналітичних центрів, громадськими активістами, відомими у Німеччині культурними діячами.
- Депутати Верховної Ради мають ініціювати діалог з депутатами Європейського Парламенту від Німеччини, які відповідають за відносини з Україною та Східною Європою, оскільки між партійними «сім'ями» Європейського Парламенту та німецькими партіями існують тісні зв'язки.

Це особливо стосується Європейської народної партії, соціальних демократів, зелених та лібералів.

ЩОДО СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ:

- Україна має налагодити комунікацію та поєднати зусилля з представниками німецької політичної та бізнес-спільнот, які зацікавлені у розбудові LNG-потужностей на території Німеччини і не підтримують побудову Північного потоку-2. Ці гравці є ситуативними союзниками для України.

ЩОДО СПІВПРАЦІ З УРЯДОМ ТА ПОЗАУРЯДОВИМИ ПОЛІТИЧНИМИ СИЛАМИ:

- Відразу після формування уряду в Німеччині ініціювати візит держсекретарів німецьких відомств до України. Цей формат вже продемонстрував свою ефективність на рівні співпраці між окремими відомствами, але має значно потужніший потенціал. Повинен бути продемонстрований інтерес зовсім іншого рівня з боку українських міністерств до подібних візитів і співпраці.
- Розробити і погодити із новим німецьким урядом чіткий набір індикаторів щодо проведення реформ у ключових сферах, передусім у сфері антикорупції, для вимірювання прогресу України (можливо, у формі інфографіки). Для Німеччини особливо важливі такі сфери реформ: юстиція та верховенство права (реформа

судів, прокуратури та правоохоронних органів) та боротьба з корупцією.

- ▶ Українським політикам, дипломатам варто поглиблювати свою співпрацю з позаурядовими політичними силами Німеччини – в першу чергу йдеться про Вільних демократів та Зелених. Представникам України важливо проводити зустрічі з лідерами цих партій під час візитів до Берліна. У діалозі з Вільними демократами особливо важливо робити наголос на можливостях для бізнесу, які може запропонувати Україна. Щодо Партії зелених, їм варто нагадувати про важливість їхньої ролі промоутерів східно-європейських демократій та посилатися на їхню власну історію «прямих демократів» («Basisdemokraten»).
- ▶ Німецькі політичні фонди (Фонд Конрада Аденауера, Фонд Фрідріха Еберта, Фонд Генріха Бюлля, тощо) усі мають представництва в Україні і відкриті до співпраці з представниками української влади та громадянського суспільства з багатьох питань двостороннього порядку денного. Вони можуть стати місточками до німецького політикуму, який українські представники можуть використовувати, навіть знаходячись у себе вдома. Окрім того, політичні фундації на кшталт Федеральної агенції з громадянської освіти (Bundeszentrale fuer politische Bildung) можуть бути партнерами для проектів у німецьких землях.
- ▶ Надавати більше ресурсів українському дипломатичному персоналу, який відповідає за двосторонні відносини. Беручи до уваги стратегічну важливість Німеччини для України, кількість дипломатів має бути

більшою, ніж в інших країнах Західної Європи.

- ▶ Україна завоює більше друзів у Німеччини, якщо розробить та презентує Візію з реінтеграції Донбасу, яка охоплювала б, зокрема питання взаємодії з українськими громадянами, що живуть на окупованих територіях, як основу для реінтеграції після того, як Росія покине цю територію. Одним з пунктів двостороннього порядку денного також може бути відбудова Донбасу (на підконтрольних уряду територіях). Частково німецька допомога може надходити через Німецьку агенцію з міжнародної співпраці (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)), якщо тільки вона матиме відповідний мандат. Важливість надання їй такого мандату новим парламентом може бути підкреслена українськими членами парламенту у діалозі з німецькими колегами.

ЩОДО ВЗАЄМОДІЇ З НІМЕЦЬКИМИ ЗЕМЛЯМИ:

- ▶ «Децентралізувати» взаємодію з німецькими землями, особливо східними, де рівень підтримки України є нижчим, ніж у центральному уряді. Включати столиці земель у візити українських делегацій. Запросити лідерів земель приїхати до України для ознайомлення з потенціалом співпраці, а також на Донбас. Рекомендації колишнього прем'єра Саксонії, спеціального представника Уряду Німеччини з питань реформи децентралізації Георга Мільбрадта мають бути враховані. Його досвід залучення до

реформ в Україні важливо позиціонувати як лише початок залучення колишніх керівників східних земель до реформ в Україні, а не як кінець подібного експерименту.

- Важливо запровадити взаємні поїздки українських та німецьких депутатів на виборчі округи. Це є важливою можливістю донести інформацію про ситуацію в Україні у німецькі регіони (землі).
- Не варто забувати про партнерство між містами. Чимало парламентаріїв із обох сторін обрані на виборчих округах, до яких входять міста із більш-менш розвинутими міжміськими партнерствами. Для прикладу, Нільс Шмід походить із Фільдерштадта, який має встановлені партнерські відносини з Полтавою – він навіть провів частину своєї молодості в Полтаві. Рідні міста німецьких і українських депутатів можуть стати острівками співпраці, якщо з обох сторін промоцією цих партнерств займатимуться віддані люди.
- Разом із німецькими аналітичними центрами слід розробити пояснювальну записку (коментар) щодо того, чому санкції щодо Росії мають залишатися і навіть посилюватися. Опублікувати документ в провідних локальних мас-медіа східних земель (Бранденбург, Мекленбург-Передня Померанія, Саксонія, Саксонія-Ангальт і Тюрингія), чиї лідери недавно виступили зі зверненням скасувати санкції щодо Росії. Аналогічний документ для поширення у Німеччині варто підготувати і щодо Північного потоку-2.

ЩОДО БІЗНЕС-ЗВ'ЯЗКІВ:

- Україні варто надати максимального сприяння німецькому бізнесу для здійснення інвестицій за принципом «нуль перешкод для кожного німецького інвестора». Зокрема, уряд повинен і надалі сприяти роботі Німецько-української торговельної палати. Україна також має надати німецькому бізнесу можливість познайомитися з інвестиційним потенціалом Центральної та Східної України.

ЩОДО БЕЗПЕКОВОЇ СПІВПРАЦІ:

- Україні варто продовжувати співпрацю з Німеччиною у безпековій сфері, не фокусуючись на темі інтеграції до НАТО. Українська і німецька армії, проходячи процес модернізації, можуть знайти чимало сфер для кооперації, щонайменше гуманітарного спрямування. Інша справа співпраці – діалог щодо створення миротворчої місії ООН на окупованих територіях східної України.

ЩОДО СПІВПРАЦІ МІЖ ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ ТА КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ:

- Запуск Українського Інституту як кращого місця для промоції України в Німеччині – давно очікувана подія. Такий простір має також бути пов'язаним із уже наявними ініціативами, які стосуються.
- Україна повинна брати до уваги високий вплив позаурядового сектору на прийняття рішень у Німеччині – журналістів,

аналітичних центрів. Українські політики, дипломати мають продовжувати активну співпрацю з провідними мас-медіа, а також мозковими центрами (набуває ваги у формуванні двостороннього порядку денного Українсько-німецький експертний діалог, започаткований у червні 2017 року Німецькою Радою Зовнішньої Політики (DGAP) і Міжнародним Фондом «Відродження»). Інститут європейської політики активний в просуванні знань про Україну до Німеччини, організовуючи різні заходи щодо України та слугуючи платформою мережування для німецьких та українських дослідницьких та аналітичних центрів. Zentrum Liberale Moderne запустив проект «Ukraine verstehen» («Зрозуміти Україну»), мета якого полягає в публікуванні статей про Україну – він дозволяє робити свій внесок і українським авторам. Потрібно розвивати зв'язки між неурядовими організаціями, організовуючи навчальні візити до України із залученням представників німецької академічної сфери, де досі бракує авторів по Україні. Залучати українських письменників та інтелектуалів, популярних та знаних у Німеччині (наприклад, Сергія Жадана, Катю Петровську, Андрія Портнова, тощо) як «народних послів України» і запрошувати їх виступати на публічних заходах у Німеччині. Особливо важливо проводити такі заходи у німецьких землях, а не тільки у столиці.

- Особлива увага має бути приділена двостороннім контактам між молоддю. Україна могла б запропонувати створення українсько-німецької молодіжної організації («Jugendwerk»), на кшталт аналогічної польсько-німецької молодіжної структури.
- Переважна більшість німецьких газет та ТБ-каналів досі не мають власних кореспондентів в Україні, а новини по Україні пишуться з Варшави або Москви. Україна має лобювати відкриття постійних корпунктів ключових німецьких ЗМІ в Україні.

Центр «Нова Європа» висловлює вдячність Вілфріду Ільге, Марселю Рьотігу, Сюзанн Стюарт, Йоргу Форбрігу, а також іншим німецьким співрозмовникам, які хотіли зберегти анонімність, за їхній внесок у підготовку цього мемора.